

Στο «Αγιορείτικο Βήμα» και στο δημοσιογράφο κ. Μάνο Χατζηγιάννη, μίλησε σε πρόσφατη συνέντευξή του ο Μητροπολίτης μας κ. Συμεών, ο οποίος αναφέρθηκε μεταξύ άλλων στη φιλανθρωπική δράση της Μητρόπολης και κυρίως στην ανάγκη να εμπνεύσει πίστη, κουράγιο και υπομονή...

1) Σεβασμιώτατε πρόσφατα τοποθετηθήκατε αναφορικά με το θέμα εκλογής των μητροπολιτών και ζητήσατε αλλαγές για να αποφεύγονται οι... "προτιμήσεις" και οι "τοπικισμοί". Υπήρξε κάποια αντίδραση από τον Αρχιεπίσκοπο και τα Συνοδικά όργανα; Σκοπεύετε να κινηθείτε διαφορετικά ενδεχομένως με συλλογή υπογραφών και άλλων Ιεραρχών που ενστερνίζονται την άποψή σας;

Οι σκέψεις που διατύπωσα, κ. Χατζηγιάννη, για το ζήτημα της εκλογής των νέων Μητροπολιτών ήταν εντελώς ξεκάθαρες. Γι' αυτό δεν αντιλαμβάνομαι τι υπονοείτε, ρωτώντας με για ... «προτιμήσεις» και για «τοπικισμούς». Δημοσιοποιώντας τις σκέψεις μου απευθύνθηκα σ' ολόκληρη την Εκκλησία, στην οποία ανήκουμε κι εμείς οι επίσκοποι. Και ο σκοπός μου ήταν να καταθέσω την άποψή μου με αίσθημα ευθύνης για να υπάρξει ο αναγκαίος προβληματισμός. Γνωρίζω, βέβαια, ότι στον εκκλησιαστικό χώρο βαθιές τομές, όσο ορθές θεολογικά και αναγκαίες χρηστικά κι αν είναι, δεν γίνονται εύκολα και γρήγορα αποδεκτές. Κρίνοντας από την υποδοχή που επεφύλαξαν όσοι τις διάβασαν και τις κρίσεις

που διατύπωσαν, η παρέμβασή μου επέτυχε τον σκοπό της. Μεταξύ αυτών και κάποιοι αδελφοί Ιεράρχες που είτε μου έγραψαν είτε έτυχε να τους συναντήσω και με βεβαίωσαν ότι συμφωνούν με τις θέσεις μου.

Όχι, δεν έχω σκεφθεί να προβώ σε κάποια άλλη κίνηση· συλλογή, παραδείγματος χάριν, υπογραφών άλλων ιεραρχών, όπως παρατηρείτε.

2) Ποια είναι η άποψή σας αναφορικά με τις διαδικασίες που έχουν κινηθεί τους τελευταίους μήνες με απώτερο στόχο κατά πως φαίνεται την απομάκρυνση Μητροπολιτών από τους θρόνους τους με την επίκληση θεμάτων υγείας;

Το ζήτημα της αποχώρησης Μητροπολιτών, όταν αυτοί, λόγω προχωρημένου γήρατος ή σοβαρής ασθένειας, αδυνατούν να ασκήσουν τα επισκοπικά τους καθήκοντα είναι και λεπτό και πολύ σοβαρό. Λεπτό, γιατί αφορά έναν επίσκοπο ο οποίος ανάλωσε τη ζωή του στη διακονία της Εκκλησίας και τώρα βρίσκεται στο δειλινό του βίου του και υπό συνθήκες οι οποίες απαιτούν στοργή, στήριξη και φροντίδα. Πολύ σοβαρό, διότι δεν είναι νοητό μία ολόκληρη Μητρόπολη και για απροσδιόριστο χρόνο να παραμένει ουσιαστικά αποϊμαντη και διοικούμενη από «περιβάλλοντα» ή τους συγγενείς του Μητροπολίτου.

Η κανονική παραίτηση είναι ασφαλώς και δικαίωμα και χρέος του ανήμπορου επισκόπου. Το πρόβλημα αρχίζει όταν ο εν λόγω επίσκοπος αδυνατεί να παραιτηθεί ή παρεμποδίζεται από άλλους να το πράξει.

Οι διατάξεις του Καταστατικού μας Χάρτου (άρθρο 34-εξέταση από επιτροπή ιατρών) αποτελεί μία λύση, λύση όμως που φαίνεται (αλλά και είναι) σκληρή.

Η άποψή μου είναι ότι η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας μας οφείλει να μελετήσει σοβαρά το πρόβλημα και να υιοθετήσει τρόπους αντιμετώπισής του εκκλησιαστικούς και αποτελεσματικούς. Το προσδόκιμο της ζωής έχει αυξηθεί, καθώς και οι απαιτήσεις του ποιμνίου για μία ευπρόσωπη και αξιοπρεπή παρουσία του επισκόπου κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Αν εμείς οι Ιεράρχες δεν ρυθμίσουμε το θέμα με κριτήρια εκκλησιαστικά και υπεύθυνα, κάποια στιγμή υπό την πίεση της κοινής γνώμης και με βάση τα γενικώς ισχύοντα για τους δημόσιους λειτουργούς (δικαστές, καθηγητές Πανεπιστημίου κ.ά.), θα το επιβάλει μονομερώς η πολιτεία. Θα έδει να γίνει κατανοητό ότι άλλο πράγμα είναι η ισοβιότητα του επισκοπικού λειτουργήματος-χαρίσματος και άλλο η ικανότητα και οι αντοχές για την άσκησή του, τα οποία —αυτό μαρτυρεί η ζωή— δεν μας συνοδεύουν μέχρι την ώρα του θανάτου μας.

3) Ποιμαίνοντας σε μια περιφέρεια όπως η Νέα Σμύρνη γνωρίζετε καλά τις αγωνίες του κόσμου, αγωνίες που πηγάζουν από αυτό που μάθαμε να αποκαλούμε "κρίση". Τι αφουγκράζεστε εσείς και ποια πρέπει να είναι τα εφόδια που πρέπει να διαθέτει καθείς από εμάς προκειμένου να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες της εποχής;

Η «κρίση» (οικονομική και όχι μόνο) έπληξε και εξακολουθεί να ταλαιπωρεί πλήθος συνανθρώπων μας, που κατά τη συντριπτική πλειονότητά τους αποτελούν και το ποίμνιό μας. Και αυτό παρατηρείται παντού. Επομένως και στη μητροπολιτική περιφέρεια Νέας Σμύρνης. Η Εκκλησία μας στα πρόσωπα των ποιμένων της (επισκόπων και πρεσβυτέρων) και των πολλών συνεργατών της αγωνίζεται να προσφέρει με αγάπη και διάκριση ό,τι μπορεί περισσότερο για την ανακούφιση των ανθρώπων που δοκιμάζονται. Πάνω όμως και από την φιλανθρωπική δράση της, η Εκκλησία θα έδει να εμπνεύσει ελπίδα, κουράγιο, πίστη στον Θεό και υπομονή, διότι η απελπισία και η αποθάρρυνση στις δύσκολες ώρες είναι ο χειρότερος σύμβουλος.

4) Άπαντες αναγνωρίζουν το τεράστιο κοινωνικό έργο της Εκκλησίας. Μέχρι και ο πρωθυπουργός πρόσφατα εξήρε τη στήριξη που προσφέρει η Εκκλησία στην κοινωνία. Πόσο δύσκολο είναι όμως σε αυτούς τους χαλεπούς καιρούς να ανταποκριθεί η Εκκλησία στο έργο της φιλανθρωπίας με την παροχή συσσιτίων, αλλά και με τη στήριξη ευπαθών ομάδων μέσω των ιδρυμάτων της;

Οι δυσκολίες είναι πολλές. Πρωτίστως οι περιορισμένες οικονομικές μας δυνατότητες (οι οποίες εξαιτίας της κρίσης μειώθηκαν ανησυχητικά), αλλά και η επάρκεια και οι ικανότητες των συνεργατών μας. Ωστόσο, δεν πρέπει να λησμονούμε ότι το έργο της Εκκλησίας εξαρτάται πρωτίστως από τη δύναμη και τη χάρη του Θεού. Εμείς οι άνθρωποι απλώς το διακονούμε. Και αυτό οφείλουμε να το κάνουμε με τον καλύτερο και αποτελεσματικότερο τρόπο.

5) Η Μητρόπολή σας διοργανώνει μια προσκυνηματική εκδρομή στην Κωνσταντινούπολη από τις 9 έως τις 15 Ιουνίου. Μεταξύ άλλων θα επισκεφθείτε και την Αγία Σοφία. Πως σχολιάζετε την πρόσφατη αναστάτωση μετά από τις δηλώσεις Ερντογάν περί μετατροπής της σε τζαμί;

Η μετατροπή σήμερα —στον 21ο αιώνα δηλαδή— της Αγίας Σοφίας, του κορυφαίου και μοναδικού αυτού χριστιανικού μνημείου, σε τζαμί, αν τελικά πραγματοποιηθεί, συνιστά προσβολή για ολόκληρο τον χριστιανικό κόσμο και εκθέτει διεθνώς τη γείτονα χώρα. Θέλω να πιστεύω —και το εύχομαι με όλη μου την καρδιά— ότι τελικά θα επικρατήσουν νηφαλιότερες σκέψεις.

6) Θεωρείτε πως εντός των ελληνικών τειχών παρατηρείται μια ανοχή-αν όχι υποχώρηση- σε κάθε τι που υπαγορεύει το Ισλάμ (τέμενος στο Βοτανικό, τμήμα

Ισλαμικώ ν σπουδώ ν στη Θεολογική του ΑΠΘ, ιεροδιδάσκαλοι του Κορανίου κλπ) και αντιθέτως μια πολεμική σε κάθε τι χριστιανικό (κλείσιμο εκκλησιαστικώ ν σχολείων, απαξίωση του μαθήματος των Θρησκευτικώ ν, κατάργηση της αργίας της Κυριακής κλπ);

Το σήμερα δεν είναι το χθες. Όπως και το αύριο θα είναι διαφορετικό από το σήμερα. Έτσι, είμαστε υποχρεωμένοι πολλά ζητήματα που εγείρονται σήμερα, να τα προσεγγίζουμε μ' ένα καινούργιο τρόπο. Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει ότι αυτός ο «τρόπος» προσέγγισης θα ανατρέψει ουσιώδη δεδομένα της πολιτισμικής μας ιδιοπροσωπίας ως λαού. Όπως, επίσης, και όσα αποφασίζονται για πολύ λεπτά ζητήματα, αυτό δεν πρέπει να γίνεται, όπως δυστυχώς παρατηρείται συχνά, «στο γόνατο».

Και για να γίνω σαφής : Σε καμιά περίπτωση δεν θέλω τέμενος στο χώρο της Μητροπόλεώς μας. Δεν υπάρχει άλλωστε και λόγος. Όμως δεν μπορούμε να αγνοούμε σήμερα και την παρουσία στην πατρίδα μας —και κυρίως στο λεκανοπέδιο της Αττικής— χιλιάδων μουσουλμάνων που είτε έχουν εγκατασταθεί νόμιμα και μόνιμα είτε έρχονται λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων περιοδικά. Δικαιούνται και αυτοί οι άνθρωποι να έχουν τη δυνατότητα να λατρεύουν με αξιοπρέπεια τον Θεό τους.

Το θέμα ανάγεται πρωτίστως στις αρμοδιότητες της Πολιτείας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Για την αντιμετώπισή του πάντως χρειάζεται σοβαρότητα, προσοχή και καλή μελέτη. Ο τόπος μας διαφέρει από άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Βαραίνει η ιστορική μνήμη και λόγω της γεωγραφικής μας θέσης είναι ενδεχόμενο να προκύψουν σοβαρά προβλήματα. Ο νούν νοείτω!

Λάθος μεγάλο κατ' εμέ και η ένταξη τμήματος ισλαμικών σπουδών στη Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ. Αν, μετά από σοβαρή μελέτη και συνεκτίμηση όλων των παραμέτρων, επιβάλλεται να ιδρυθεί τμήμα ισλαμικών σπουδών πανεπιστημιακού επιπέδου, αυτό —όπως έχει και από άλλους επισημανθεί— θα έδει να ενταχθεί σε Σχολή άλλου συναφούς γνωστικού αντικειμένου και όχι στη Θεολογική Σχολή.

Φυσικά και η αντιμετώπιση της Κυριακής (κατάργηση της αργίας), πέρα από το ότι αποτελεί προσβολή της χριστιανικής μας παραδόσεως αιώνων, συνιστά μία πρόχειρη και αβασάνιστη απόφαση.

Το μάθημα των Θρησκευτικών και το ζήτημα της εκκλησιαστικής εκπαιδεύσεως είναι τεράστια θέματα. Και οι σκέψεις που με βασανίζουν για τα θέματα αυτά δεν είναι εύκολο να διατυπωθούν στα πλαίσια μιας συνέντευξης.

7) Σε ποιο βαθμό πιστεύετε πως απειλείται η πίστη μας αλλά και η κοινωνία ολόκληρη από φαινόμενα γάμων μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου, σύμφωνα συμβίωσης, υιοθεσίες παιδιώ ν από ομόφυλα ζευγάρια και τα συναφή;

Την πίστη μας, δηλαδή την αλήθεια του Ευαγγελίου της σωτηρίας, κανείς και τίποτε δεν μπορεί να απειλήσει. Και η αξία της δεν αποτιμάται ούτε από το πόσοι την ακολουθούν ούτε

και από το εάν και σε ποιο βαθμό την ενστερνίζεται η κρατική εξουσία με τους νόμους που ψηφίζει. Το ερώτημα είναι αν η νομιμοποίηση παρακμιακών φαινομένων και πρακτικών σαν αυτά που αναφέρατε (τα οποία καταδικάζει η Εκκλησία και απορρίπτει το ηθικό αισθητήριο του λαού μας), ωφελούν την κοινωνία ευρύτερα· αν στηρίζουν τον ιερό θεσμό της οικογένειας ή, αντίθετα, αποπροσανατολίζουν τους ανθρώπους και εκμαυλίζουν τη νέα γενιά. Πεποίθησή μου είναι ότι από την παροχή νομικής κάλυψης αυτών των καταστάσεων, η κοινωνική φθορά μακροπρόθεσμα θα είναι μεγάλη.

8) Είστε ένας Επίσκοπος που δε μιλάει συχνά, αλλά όταν το κάνει είναι πάντα εύστοχος, για αυτό το ερώτημα που ακολουθεί έχει ιδιαίτερη σημασία. Θα πρέπει να έχει λόγο η Εκκλησία στα δημόσια πράγματα; Ακόμη και στα πολιτικά δρώμενα; Ή μπορεί αυτό να αποτελέσει άλλοθι για όσους απεργάζονται το διαχωρισμό Κράτους-Εκκλησίας;

Επιτρέψτε στο ερώτημά σας αυτό να επαναλάβω ό,τι απάντησα προσφάτως σε ανάλογη ερώτηση τοπικής εφημερίδας του Παλαιού Φαλήρου. Οι Ιεράρχες ως υπεύθυνοι ποιμένες του χριστιανικού λαού οφείλουν να προασπίζονται την ορθή πίστη και να καθοδηγούν τους πιστούς στον δρόμο της χριστιανικής ζωής. Και από τον άμβωνα και με τη γραφίδα τους, ακόμη και μέσα από τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας και κοινωνικής δικτύωσης. Επομένως έχουν λόγο, λόγο δημόσιο, υπεύθυνο και, βέβαια, πρωτίστως ποιμαντικό, δηλαδή καθοδηγητικό για τους πιστούς. Αυτό ενοχλεί ορισμένους, όταν δεν συμφωνούν ή όταν δεν τους αρέσουν οι θέσεις που οι επίσκοποι διατυπώνουν, πιστοί στις αρχές του Ευαγγελίου και στον τρόπο ζωής που η Εκκλησία προτείνει.

Αναφορικά με τα «πολιτικά δρώμενα» : αν εννοείτε τα κομματικά δρώμενα και τις διαμάχες και αντιπαραθέσεις του πολιτικού προσωπικού της χώρας, εμείς οι ιερωμένοι οφείλουμε να απέχουμε. Η Εκκλησία ενώνει τους ανθρώπους και ειρηνεύει τις ψυχές. Η Εκκλησία απευθύνεται σε πιστούς. Αντίθετα, τα κόμματα διαιρούν και φανατίζουν. Τα κόμματα θέλουν και επιδιώκουν να αποκτήσουν οπαδούς και ψηφοφόρους.

Άλλος χώρος, βέβαια, είναι τα εθνικά θέματα· θέματα, δηλαδή, ζωής και επιβίωσης του έθνους. Και στα θέματα αυτά ο ελληνικός Κλήρος, λόγω προσφοράς και θυσιών, είχε ανέκαθεν λόγο.

Και αυτό συνεχίζει να το κάνει μέχρι σήμερα. Το αξιώνει άλλωστε και ο πιστός λαός.

9) Με δεδομένη πλέον τη συνάντηση στα Ιεροσόλυμα του Οικουμενικού Πατριάρχη με τον Πάπα ποια είναι η άποψή σας για τους διαχριστιανικούς, αλλά γενικότερα τους διαθρησκειακούς διαλόγους;

Το θέμα είναι πελώριο και το αδικούμε όταν το συμπιέζουμε σε μορφή δημοσιογραφικού

ερωτήματος, η απάντηση του οποίου εκ των πραγμάτων θα πρέπει να δοθεί από τον ερωτώμενο με μερικές φράσεις.

Η περιχαράκωση, η πολεμική, η αντιρρητική στάση αποτελούν φαινόμενα του παρελθόντος. Το άνοιγμα, η επικοινωνία, ο διάλογος για αμοιβαία γνωριμία και κατανόηση αποτελούν δεδομένα της εποχής μας· της σύγχρονης σκέψης και του συγχρόνου τρόπου ζωής.

Με αυτά τα δεδομένα θα πρέπει να κατανοήσουμε και την εμφάνιση των «διαλόγων» σε εκκλησιαστικό και θρησκευτικό γενικότερα επίπεδο.

Καλοί, λοιπόν, κατ' αρχήν και χρήσιμοι οι διάλογοι και από εκκλησιαστική σκοπιά. Μόνο μην καταλήξουμε να κάνουμε διαλόγους για τους διαλόγους. Διαλόγους μεταξύ ειδικών και τεχνοκρατών, τους οποίους ούτε παρακολουθεί ούτε κατανοεί το εκκλησιαστικό πλήρωμα. Διαλόγους ατέρμονες με τους ετεροδόξους και ετεροθρήσκους με τον ενδεχόμενο κίνδυνο να διασπαστούμε οι ορθόδοξοι μεταξύ μας ή να προκληθούν σχίσματα στους κόλπους Ορθοδόξων Εκκλησιών. Η Εκκλησία πορεύεται στα μονοπάτια της ιστορίας φυλάσσοντας με ζήλο τον θησαυρό της πίστεως και τον πλούτο της εν Χριστώ ζωής και εμπειρίας· πορεύεται όχι μόνο με τόλμη αλλά και με σύνεση και με διάκριση. Και πάνω απ' όλα, με τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος. «Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν» (Αποκ. 13,18).

10) Πιστεύετε πως γενικότερα ο χριστιανισμός δέχεται μια τεράστια πολεμική διεθνώ ς; Πως κρίνετε τον σύγχρονο διωγμό των Χριστιανώ ν στη Μέση Ανατολή;

Ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός, κατά τον προφητικό λόγο του δικαίου Συμεών «κείται εις πτώσιν και ανάστασιν πολλών» και είναι «σημείον αντιλεγόμενον» (Λουκ. 2,34). Αυτό επιβεβαιώνει η ιστορία. Ο διωγμός αποτελεί τον κλήρο μας. Η πολεμική κατά του Χριστού, της Εκκλησίας, των χριστιανών, θα συνεχίζεται «άχρι οὐ αν ήξει ο Κύριος» (Αποκ. 2,25). Δηλαδή, μέχρι τη δεύτερη Παρουσία Του.

Παρά ταύτα, δεν σας κρύβω ότι με λυπεί βαθιά το γεγονός ότι διώκονται σήμερα οι χριστιανοί σε τόπους, όπως η Μέση Ανατολή, στους οποίους γεννήθηκε, έζησε, σταυρώθηκε και αναστήθηκε ο Κύριός μας, προήλθαν οι Άγιοι Απόστολοι, συγκροτήθηκαν οι πρώτες χριστιανικές κοινότητες και ονομάστηκαν οι πρώτοι αδελφοί μας, οι πρώτοι «μαθητές» «χριστιανοί» (Πράξ. 11,26).

11) Αποτελεί απειλή για την Εκκλησία η εκκοσμίκευση;

Η εισβολή του πνεύματος του κόσμου τούτου στον χώρο της Εκκλησίας, όποτε και σε όποιο βαθμό κι αν συνέβη, την έβλαψε. Το ίδιο ισχύει και για την εποχή μας. Η εκκοσμίκευση ως ρεύμα σκέψης ή ως πρακτική και τρόπος ζωής συνιστά απειλή για την Εκκλησία.

Ακριβέστερα, για τα μέλη της Εκκλησίας, ποιμένες και ποιμαινομένους. Η Εκκλησία στρατεύεται μέσα στον κόσμο. Ωστόσο, οφείλει να μένει ανεπηρέαστη από το πνεύμα του

κόσμου, ο οποίος κατά τόν λόγο του ευαγγελιστού Ιωάννου «εν τω πονηρώ κείται» (Α' Ιω. 5,19).

12) Ποιες είναι οι εμπειρίες σας από το Άγιον Όρος;

Το τελευταίο τούτο ερώτημά σας, κ. Χατζηγιάννη, ανασκαλεύει μέσα μου αλησμόνητες εμπειρίες από τη γνωριμία και τις κατά καιρούς επισκέψεις μου στο Άγιον Όρος. Η επικοινωνία μου με το Όρος ξεκίνησε από τα φοιτητικά μου χρόνια. Γνώρισα, αναστράφηκα, και συνδέθηκα με πολλούς και σεβάσμιους Πατέρες. Ιδιαιτέρως τον γέροντα ηγούμενο της Μονής Διονυσίου Αρχιμ. Γαβριήλ και τον μοναχό Θεόκλητο Διονυσιάτη, από τους οποίους ωφελήθηκα πνευματικά τα μέγιστα. Από αγάπη και για πνευματική προετοιμασία παρέμεινα επί ένα συνεχές εξάμηνο προ της χειροτονίας μου στην Ι. Μονή Διονυσίου, στην οποία έλαβα και τη ρασοφορία από τον γέροντα Γαβριήλ, κατά παράκληση του μακαριστού Μητροπολίτου Ύδρας Ιεροθέου, ο οποίος και με χειροτόνησε Διάκονο και Πρεσβύτερο. Έτσι οι δεσμοί μου με τον ιερό τόπο και με πολλούς αγιορείτες πατέρες (από αυτούς ουκ ολίγοι έχουν αναπαυθεί εν Κυρίω) είναι στενοί και οι αναμνήσεις μου πολλές και συγκινητικές.